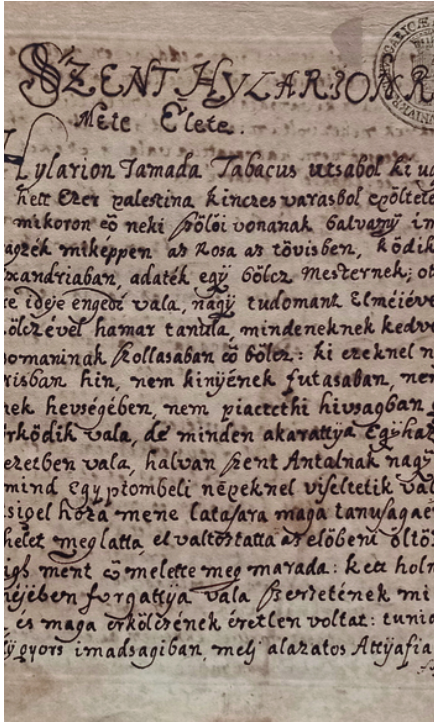

FŐOLDAL > AZ ELTE ÖRÖKSÉGÉBŐL: SZENT HYLARION ÉLETRAJZA MAGYARUL

AZ ELTE ÖRÖKSÉGÉBŐL: SZENT HYLARION ÉLETRAJZA MAGYARUL

2022.04.12.

Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár 2022 folyamán ízelítőt ad az Egyetem tulajdonában álló gazdag tárgyi örökségből. Áprilisban a hónap műtárgya Szent Jeromos írásának egyetlen ismert magyar nyelvű fordítása, amelyet 1666-ban ismeretlen szerzetes készített a pozsonyi klarisszáknak.

Gázai Szent Hylarion a 3–4. században élt Palesztinában, az ottani remetemozgalom megalapítója. Életrajzát Szent Jeromos írta meg latinul a 4. században, a középkorban kéziratos és nyomtatott formában is terjedt (például a *Vitae patrum* elnevezésű gyűjtemény részeként). Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár A 15 jelzetű kézirata (néhány vers mellett) ezen legenda első ismert magyar nyelvű fordítását tartalmazza 1666-ból. A kódex lejegyzője (esetleg fordítója is), frater L. N. a kézirat végén található kolofonban nevezi meg magát, a szerzetest azonban mindeztidáig nem sikerült azonosítani. Az Egyetemi Könyvtár kódexe a fordítás egyetlen ismert példánya – mondja **Vrabély Márk** PhD-hallgató, az ELTE Humanizmus Kelet-Közép-Európában Kutatócsoport tagja.

A kézirat különlegességéhez hozzájárul, hogy azon kevés dokumentumok egyike, amelyekről biztosan tudjuk, hogy korábban a pozsonyi apácák könyvtárának részét képezte, minden bizonnyal közösségi használatban volt. A pozsonyi klarissza (ferences másodrendi) nővérek konventje a Magyar Királyság egyik legjelentősebb női kolostora volt. A rendház működését II. József abolíciós rendelete (1782) szakította meg, ezt követően az itt található könyvek nagyrésze az Egyetemi Könyvtárba került. Értékességét azonban jól rejtgette: a könyv a 19. században új kötést kapott, a scriptor kézirása egyszerű és könnyen olvasható, a lapok díszítetlenek.

A kutató hozzáteszi: a magyar fordító sok esetben nem követte szorosan az eredeti latin szöveget: gyakoriak a betoldások és a kihagyások, valamint nem ritkák a félrefordítások. Utóbbiak különösen nehezen érthetők, akár arra is utalhatnak, hogy a fordító gyorsan és kissé felületesen végezhette munkáját (de természetesen a hiányos latin nyelvtudást sem zárhatjuk ki). Kultúr- és olvasástörténeti szempontból érdekes kérdés, hogy miért fordították le a nővérek számára a közismertséggel biztosan nem vádolható szent életét. Erre meggyőző választ jelenleg nem tudunk adni.

Forrás: [ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár](#)